

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

№. 49—50.

Sambata 10. Decembre

1860.

Petitiunea deputatiunei romane.

Maiestate c. r. Apostolica!

Cu legea fundamentala de statu pentru monarchi'a austriaca, cu diplom'a imperatésca din 20. Octobree a. c. ai binevoitu Maiestatea Ta pe bacea sanctiunei pragmatice a aplacida tuturor tieriloru si popóreloru din intregulu statu, cá se iea partela legislatiune si administratiune in modu constitutionalu, si cu deosebire, ce privesce la angust'a nóstra patria, Marele principatu alu Transilvaniei, a pronuncia restituirea constitutiunei tiei cea vechia cu sustinerea autonomiei ei politice de mai nainte si a dietei proprie, si in scrisórea preanalta de mana catra D. ministru-presiedinte comite de Re ch b e r g cu acelasi datu a recunósce, ca stergerea pusetiunei privilegiate a nobilimei (boerimei) a obagiei si a datieloru tieranesce si defigerea de datorintie si drepturi cetatiene egale pentru tóte clasele locuitoriloru tiei, pe lunga caracterulu celu singularu alu constitutiunei de mainainte, ceru neaperatu schiambari afundu taietóre; mai incolo conformu veritateri (adeverului) acesteia constatate fórte serbatoresce, ai binevoitu Maiestatea Ta in preanalt'a Innaltimei Vóstre intieleptiune, iubire de dreptate si ingrigire parintésca de tiera a ordiná, cá pentru tóte clasele creditosiloru supusi ardeleni ai Maiestatei Tale se se faca o consultare cu barbati din diferitele nationalitati, confesiuni si clase, cari se distingu prin pusetiunea loru oficiala séu civila, prin talente, prin servitie facute publicului si prin incredere publica, in care (conferintia) voru fi a se luá in consideratiune acele intrebatiuni, care privescu la fipsarea si organizarea unei representatiuni de tiera (ad. dieta), care se corespunda atatu la pretensiunile confesiuniloru, natiuniloru si claselorú foste mainain-

te privilegiate, catu si la pretinsiunile nationalitatiloru, confesiuniloru si claselorú, care mai nainte de acést'a nu luasera parte la drepturile politice, si apoi respectivele proiecte se se substérna Maiestatei Tale cu cea mai putintiósa iutiéla.

Acea in alta decretare imperatésca si acésta determinatiune prea'ndurata cuprindu destulu de respicatu intentiunea si vointi'a parintelái si Domnului tieriei: de a face, cá de aici incolo se domnésca o nestirbata strinsa indreptatire egala, de dorulu careia nationalitatea cea mai numerósá si mai meritata a tieriei se a infrantu si topitu de seculi incóce fora resultatu; ca ce, déca diferitele drepturi cetatiene egale si detorintiele facu neaperatu de lipsa schiambari afundu taietóre in constitutiunea ardéléna de mainainte, care acesteia, dupa cum se sci, principiulu acesta ei era cu totulú strainu; mai incolo déca e, cá conferintia introducunda de cancelariulu se atiente la fipsarea si organizarea unei representatiuni a tieriei, care se fia comesurata atatu pretensiuniloru confesiuniloru, natiuniloru si claselorú fósce mai nainte indreptatite, catu si recerintieloru nationalitatiloru, confesiuniloru si claselorú ce nu luara parte la politica indreptatire: remane pentru verce omu cu simtiminte drepte, cu cugete nobili si leale afara de tóta indoieia, ca resultatulu mesureri acesteia preanaltate nici decum nu póte si nutrebue se fia altulu, decatu toema strins'a esecutare a egalei indreptatiri pentru tóti cetatiunii de tóte natiunile si confesiunile tiei; pentruca, candu aru deveni lucrulu altfelu, candu vreunele clase de cetatiani séu de poporu, séu careva dintre nationalitati or confesiuni aru primi in vreo privintia órecare relativu mai mare indreptatire, séu candu unorú anumite, fia acele verce minoritati ale tieriei, li s'ar dá pe temeulu de lege o influintia precumpanitóre in legislatiunea (facerea legiloru) si ad-

ministratiunea tieiei, prin ceea ce li s'aru dá acelorasi tocma cu acésta respective mai mari folóse de viétia publica, cumu aru poté fi aici vorb'a de drepturi cetatiane egale, cum se corespunda acést'a amesuratu pretensiuniloru maioritatiei tieiei, ce mai nainte nu se impartasise de indreptatirea politica, cum s'ar poté potrivi conceptulu (idea) dreptulu egalu cu privilegiulu pipaitu! séu, pentrucá se vorbimu practic si cu aplicare, déca nationalitatiloru constitutionalmente politice de mainainte, care tóte laolalta abia representéza ceva preste o atreia parte a poporatiunei tieiei, facisiu cu nationalitatea romana a tieiei, care precumpanesce mai de doue ori pe tóte celelalte si iea partea cea absolutu mai mare din sarcinele publice si din detorintie, li s'aru dá, nu mai intrebamu pe ce temei, o pusetiune prevalibila, prin care minoritatea in modulu acesta ar domni preste maioritatea tieiei si ar poté dispune asupra poteriloru si intereseloru acesteia dupa bun'ai placere, cine s'ar incumeté a numi un'a cá acésta dreptu egalu comesuratu, cine ar cutediá a atribui o intentiune cá acésta inaltulu monarchu, parintelui tieiei celu preadreptu?!

Maiestate! Natiunea romana a Transilvaniei, reprezentata prin pastorii sei sufletesci si intielegintia, care dupa natur'a personalitatii morale a poporulu face in statu, spiritulu poporulu, recunoscere serbatoresce, ca proprietatea, munc'a, braciile armate si cultur'a spirituala trebuie se formeze temeliea statulu modernu si a societatei civilisate, si ca fericirea statulu se póte ajunge numai candu va fi sprijinita de acesti factori, si prin urmare si fericit'a in florire a natiuniloru si a singuritoru civi ai statulu numai asia se póte ajunge si asecurá cu statornicie; dara natiunea romana nu se sparie nici de catu, chiaru nici de valórea dreptulu istoricu alu indreptatirei nationale, la care se provóca astadi cu atata placere toti din tóte partile; ca ce in adeveru, Maiestate, déca e vorb'a de dreptulu celu nefalsificatu, celu adeveratu si celu aievea istoricu alu popóreloru, apoi care alta natiune in Ardealu aru poté si aru cutediá a se laudá cu unu dreptu istoricu mai vechiu si mai puternicu, de catu chiaru natiunea romana, care singura e poporulu celu mai vechiu ce locuesce fromós'a acésta tíera, ea, care in restimpu de mai multi cá sipepte sute de ani singura, si deaci 'ncolo apoi in unire cu celelalte natiuni sorori imigrate mai tardiu — cu tóta ocaziunea si a sacrificatu bunulu si sangele

pentru patri'a acésta a ei, care nu fu subjugata niceodata prin arme de natiunile ei colocutórie, care, de si dupa proportiune in fórté pucina mesura, totusi n'ntreptu a luat parte activa la viétia politica atatu prin numerós'a ei nobilime, catu si prin legiuita ei egala indreptatire civila pe pamentulu regescu, (Fundus regius) si inca si chiaru cá natiune dupa lege recunoscuta, dupa cum se vede acésta d'in nenumerate date istorice, anumitu din Conv. Kolos. mon. I. 41. fasc. fragm. Comitatului kolos. unde cuventu de cuventu sta: „Universitas Regnicolarum Hungarorum et Valachorum in partibus Transilvanicis“ scl. „Universitatea locurilor tieiei Unguri si Romani in partile transilvanice.“

Si, Maiestate, tocma pentrucá Romanii credu asia tare in simtiulu de dreptate celu neclatitu si in sublimulu scopu alu Maiestatei Vostre, precatu de profundu sunt ei convinsi despre bunulu si veciniculu loru dreptu si de nedisputaverulu meritu pentru tronul si patria, aceiasi Romani au cea mai deplina credintia catra Diplom'a din 20 Octobre a. c., — si tocma pentru acésta publicarea aceleia abia a potutu produce la vreo alta natiune o bucuria mai mare si unu simtiu mai profundu de multiamita, precum la cea romana, carea totudeaun'a fusese fórté vitregu tractata, si tocma pentru acést'a, condusi de acestu simtiu generalu respicatu preste totu in audiulu lumii, cum si de indemnulu inimei nóstre, voindu a corespunde si la asteptarile opiniunii publice, noi ne apropiemu plini de respectu si cu cea mai profunda umilintia catra gloriosulu tronul alu Maiestatei Vóstre c. r. apostolice, pentrucá in numele credinciósei natiuni romane se depunemu tributulu celu mai caldurosu simtiementu de dreptate si lealitate pentru bogat'a impartasire de gratia si dreptate facuta prin augustulu actu de Maiestate din 20 Oct. si se ne rugamu in genunchi, cá **Maiestatea Vóstra** se ve indurati a luá in gratios'a cunoscintia bucuri'a cea fericitóre a credintiosei natiuni romane din Transilvani'a!

Maiestate! Cu acésta ocaziune solena preaplecatu subscrisii nu se potu conteni de a nu corespunde inca si la o alta dorintia totu asia leala si intetitore a connationaliloru din tíer'a nósra, adeca a descoperi in tóta umilinti'a temerile si dorintiefe care s'au desteptatu intre romani preste totu in urmarea preanaltei diplome din 20 Octobre, a. c. cu privintia la viitorulu desvoltamentu si punerea in lucrare a aceleia.

Maiestate! noi ne luaramu voia a ne descoperi cu tóta umilinti'a tarea nóstra credentia, si chiaru convictiunea nóstra asupra strinsei egalitati de drepturi defipte in privinti'a Transilvaniei cu preanaltulu biletu din 20. Oct. a. c. indireptatu catra ministrulu-presiedinte conte de Rechberg cu referintia la tóte nationalitatile tierei; intr'aceea, noi invatiati din esperiinti'a (patiani'a) de tóte dilele trebuie se Ve marturisimu Maiestatii Vóstre cu profunda durere, cumca precum se pare, din nenorocire nu toti concetatianii si natiunile patriei nóstre sémana a fi intiesi in acésta privintia cu noi, ei mai virtosu ca tocma si pana acum acelu actu angustu alu Maiestatii Vóstre din mai multe parti se esplica cu totulu altmintrea si firese in favórea unoru interese speciale de nationalitati si de clase, si prin urmare spre stricatiunea natiunei romane, in care parte au si inceputu a'In trage in folosulu loru. Deci dupace in modulu acesta spiritele pe de o parte se intarita ne'ncetatu, eara de alt'a tocma prin aceea se punu la neodichna; dupace tienerea mai indelunga a acestei stari neplacute ce provine din fals'a (mincinósá) restalmacire a simtiului de dreptate alu Maiestatii Vóstre aru poté se aiba pentru tóta tiér'a urmari preste mesura stricatióse, din cauza ca acea stare da temeiu si ocasiune la frecari si conflicte fórte neplacute si in acestu intiesu ascunde in sinulu seu unu mare periculu de statu, — preaumilitu subscris'a deputatiune in deplina conformitate cu datorintiele sale de lealitate, in numele natiunei romane din Transilvani'a si in interesulu pacii, alu ordinei si alu concordiei in tiéra, vine a substerne Maiestatii Vóstre urmatórea rugaminte pecatu intetitóre, pe atata si drépta:

I. Se Ve indurati Maiestatea Vóstra c. r. apostolica prin emiterea unei diplome speciale in form'a celei leopoldine a respicá lamurituca, credintios'a, pentru preanaltulu tronu alu Maiestatii Vóstre si pentru patria in celu mai mare gradu, meritat'a natiune si nationalitate romanésea trebuie se se bueure de o perfecta egalitate in privintia politica, confesionala si relegiósá.

Dupace mai departe Romanii din Transilvani'a din timpuri vechi au facutu de nenumerate ori acea amara esperiintia, cumca cele mai bune legi si scopuri ale domnitoriloru tierei au atarnatu mai virtosu dela modulu dupa cum s'au adusu acelea la indeplinire practica, din cauza ca din aceleasi in manile potestatii legislative s'au alesu nimicu, precum acésta

intre altele se adeveri fórte famuritu tocma si in dilele nóstre cu instructiunea data de catra cancelari'a de curte a Ungariei catra supremii comiti, pentrucá prin punt. 16 alu aceleia libertatea asecurata cu tota solenitatea celorulalte limbi neromane prin preagratiosulu autografu alu 5lea din 20. Oct. a. c. alu Maiestatii Vóstre datu catra Bar. de Vay a devenitu a fi cu totulu amagitóre; dupace mai departe inaltii functionari si barbati de statu ai natiuniloru conso-rori sunt dedati din vechime a tractá pe romani si nationalitatea loru cá unu ce lipsitu cu totulu de drepturi, si dupace preste totu intre tóte notabilitatile cunoscuté ale natiunii magiario-secuesci, precum si ale celei sasesci nici unu barbatu nu este cunoscutu, carele se se fia declaratú pe facia si fara nici o reserva pentru strins'a si practic'a egalitate de drepturi a toturoru nationalitatiloru, prin urmare si a celei romanesci; dupace tocma in starea in care cea mai numerosa natiune si biserica a Transilvaniei se afla lipsita de tóte drepturile in cursu de patru sute de ani, acésta nedreptate la ceru strigátóre isi avu alu seu temeiu si proptea numai in ur'a celoru mai multa organe ale statului; dupace prin urmare barbatii cei mai de frunte ai natiuniloru compatriote din caus'a ideiloru traditionale ce au ei despre dreptu si dreptate cum si a prejudetieloru (rataciriloru) in care se afla, nici ca suntu destoinici a'si face o idea drépta pentru egalitatea nostra nationala si civila de drepturi; si asia se vede ca e curatu preste putintia, cá cu organe de acestea se se póta pune in lucrare o egalitate de drepturi genuina si adeverata, precum este scopulu Maiestatii Vóstre pentru fericirea tierei si spre multumirea a doue din trei partia locuitoriloru; dupace de alta parte natiunea romana are barbati din sinulu seu pe deplinu capaci pentru orice functiune inca pe atat'a de inalta, carii adica nu numai din puntulu de vedere alu culturei politice si sciintifice se potú mesurá cu oricare alti barbati din alte natiuni, pe carii in lealitatea si credinti'a loru nu'i intrece nimini si carii totuodata tienenduse in curati'a cugetului de o strinsa egalitate de drepturi, si precum e adeveritu, limbele compatrióteloru natiuni le cunoscú totu asia bine cá si pre a loru propria, eara pe nationalitatile acelora suntú dedati ale respectá intocma cá pe a loru, carii deci se arata a fi singuri capaci de a pune in lucrare si a sustiené o strinsa egalitate de drepturi in tiéra, asia noi subscrisii in conglasuire cu o dorintia intetitóre a

natiunii noastre, descoperita din toate partile si cu toata credinta in iubirea de dreptate a Maiestatii Vostre cutezamu a ne ruga, ca:

II. Maiestatea Vostra c. r. ap. la postulu de cancelariu alu Transilvaniei la curte, ca la unulu dela carele depinde in gradulu celu mai mare punerea in activitate a legiloru, a organizatiunii si administratiunii tierii, se Ve indurati a chiama unu romanu, eara spre a'i inlesni aceluia o activitate folositoare, a denumi parintesce atatu la cancelariu a curtii, catu si la guberniulu tierii barbati din natiunea noastra in numeru proportionatu de ajunsu, si inca nu numai precum a fostu datin'a pana acum — pentru posturile ne'nsemnatore subordonate, ci si pentru locurile mai inalte decidetore!

Maiestate! Noi cu privintia la rugamintea acesta ne luamu voia a observa cu cea mai profunda umilintia, cumca dupa a noastra credintia tare, totu felulu de temeuri demne de a fi luate in deapropo consideratiune vorbescu pentru prea nalta concedere a aceleia. Natiunea romana pe pamentulu Transilvaniei este cea mai vechia si cea mai numeroasa, la dens'a se afla cea mai multa proprietate, dens'a poria in proportiune cele mai mari greutati, si lifera cei mai multi recruti la armata, pe dens'a in lealitate si in merite pentru tronul si patria nu o intrece nici o natiune, ba, o spunemu pe facia, pentruca vorbescu faptele, cumca ea in acesta virtute intrece mai pe toate; prin urmare dens'a in toate este cea dintai, ori unde e verb'a de sacrificie si contribui, prin urmare nu poate fi de catu in gradulu celu mai inaltu dreptu, ecuitabilu si intieptu, deca va incepe se mai ia si dens'a odata parte proportionata la binefacerile vietii de statu, politice si nationale. Acest'a nu poate si nu trebuie se vatame pe compatriotele natiunii, din cauza ca o asemenea simtimentalitate nejustificata ar fi in stare de a constata si mai pe facia ide'a loru cu totul falsa ce au despre dreptu si dreptate, si pe noi ne aru lipsi inca si de celu mai din urma restu alu increderei catra capacitatea si scopurile loru.

Maiestate! In catu pentru alegerea barbatilor din natiunea noastra, dupace noi dintr'o amara esperience traseramu earasi acea invatiatura, cumca prea adesea contrarii nostrii politici si nationali, — seu ceea ce este totu un'a — renegatii din mudioculu nostru, de carii nu lipseseu la nici o natiune, se alegu, precum se dice, spre a reprezenta si apa-

ra interesele noastre; — spre a se impedeaa se nu se intemple si in viitoru asia ceva cu mare a noastra duna si smintela, ne luamu voia in conformitate cu comunele dorintie a supune prea umilit'a rugaminte:

III. Maiestatea Vostra c. r. apost. se ve indurati a porunci, ca in casuri de acestea, eara mai virtosu si mai alesu pentru conferintia ce este a se tiene de cancelariu cu scopu de a staveri si organiza o reprezentatiune provinciala corespunditoare intru intiesulu prean. autografu indireptatu din 20 Oct. a. c. catra ministrulu presedinte conte de Rechberg, barbati ce suntu a se lua din natiunea noastra totudeuna se fia alesi in urmare propunerii facunde prin cei doi archipastori romanesi din Blasiu si Sibiu, si apoi la propunerea referendarilor de nationalitatea romana, carii voru fi aplicati la cancelariu a curtii.

Maiestatel Precum se cunoaste din chiaru spiritulu si direptiunea celoru premise intru tota umilintia, natiunea romana din Transilvania este prea departe de a nesui pe temeiulu precumpanirei sale in putere si merite la vreo suprematia de natur'a dreptulu de statu a supra celoralti conlocuitori ai tierii; din contra, dens'a cerca pentru sine o strinsa egalitate de drepturi, o apara pe aceea intocma si pentru altii, si, — pe candu ea insasi combate din toate puterile preferintia altora in orice privintia, protesta totuodata cu tota solenitatea in contra ori carei presupuneri, ca si cum dens'a pentru sine ar pretinde vreo preferintia, si tocma pentru aceea natiunea romana nu se poate conteni, cu privintia la cestiunea limbei in supremulu gradu controversa in Transilvania, carea intru asemenea da ocaziune forte multa la temeri, ingrijari si iritatiuni, a nu substerne forte intetitorea si umilit'a rugaminte ca:

IV. Maiestatea Vostra c. r. apost. se Ve indurati in acesta privintia a defige, ca principiu si a proclama, cumca toate trei limbele, adeca germania, roman'a si magiar'a in tota privintia atatu in administratiune, catu si la tribunale si in legislatiune, au se se bucure de unu dreptu intru toate egalu. Preste totu trebuie noi se protestamu cu tota solenitatea in contra, deca cumva la vreo limba oricare in patria noastra, i s'ar da vreo prerogativa oresicare exclusiva!

Maiestate! Si cu privire la diet'a cea mai deapropo ce se va conchiamaa si cu reprivire deosebi la compunerea aceleiasi, natiunea romana tiene tare de

principiulu egalei indreptatiri, si credemu ca in privinti'a acésta potemu cu totu dreptulu pretinde, cá poporimea Ardealului se fia representata in dieta dupa mesur'a si proportiunea adeveratelorui intere-re. Conditiiunile pentru impartasirea la dreptulu acestu politicu, dupa cum cere dreptatea si cuviinti'a, se fia pentru toti locuitorii tierei unele si aceleasi; pentruca cu totii suntu fii ai aceleiasi patrii, si intre sine frati egali. Totusi credemu, ca la midiolocirea si defigerea conditiuniloru acestora tocma dreptatea si cuviinti'a poftescu, cá se se iea lucru lu in cum-pana cu consideratiunea, ca romanii prin nefavorarea seculorui trecute pana in an. 1848 se tienu de fiii cei mai lipsiti de bunuri pamentesci a'i tierei nóstre, pe care cu tóte acéstea o iubimu cu cea mai infla-carata iubire.

Poporatiunea romana a Transilvaniei represen-téza mai multu proprietatea cea mica de pamentu atatu nobilitara catu si agricola, ea representa cu negociulu industri'a si intieleginti'a, ea representa in urma in armat'a tierei mass'a puterei, si ceea ce i lip-sesce din proprietatea cea mare de pamentu, o im-plinesce in adeveru cu precumpanire enorma a bra-cielorui armate: ea ce cu tóte ca proprietatea de pa-mentu, banii si intieleginti'a suntu calificate de a dá temeiu de drepturi, totusi viet'i'a, sangele si sacrifi-carea suntu a buna séma cu nimicu mai pucinu pu-ternice funtani de dreptu.

Cu privire la acestea cúteditamu a ne propune adunc'a nóstra cerere inaintea Mai. Tale c. r. apos-tolice:

V. Binevoiesce Maiestate a demandá conferintiei, ce in intielesulu preanaltei scrisori de mana din 20 Octobre catra ministrulu presiedinte conte de Rech-berg e a se infintiá prin cancelariulu de curte, cu scopu de a fipsá si organisá o comesurata represen-tatiune a tierei, cá in interesulu egalei indreptatiri, ce aspira natiunea romana, se'si tiena de puntu de plecure si de principiu drépt'a representatiune a tu-turorui intereselorui dupa alegerea dirépta si cu con-ditiuni de cualificare pe catu se póte mai moderate.

In fine, luandu in indurata consideratiune, cum-ca natiunea romana din Ardealu e lipsita de orce organu legalu acomodatu pentru de a se coaduná si a se consultá prin intieleginti'a si capacitatile lorui, si cumca in timpulu de facia pe lunga important'i'a impregiurarilorui timpului lips'a acésta se simte aduncu, fiindca mai alesu pregatirile cele urgentu necesarie

pentru diet'a cea mai deaprópe facu unulu cá acest'a neaperatu, indurate Maiestate c. r. apostolica

VI. a concede natiunei romane din Ardealu tñene-rea unui congresu nationalu, pentruca in acelasi sub conducerea ambilorui archipastori romani biseri-cesci reprezentantii din intielegintia, cleru si comune conchiamandi de aceiasi in unire cu unii alti dintre cele mai alese capacitati din statulu civile, dupa unu modu de alegere si conchiamare de catra dinsici de-fiptu, adunati intr'una se póta discute si esamin'a in-trebatiunile interesului seu politicu si nationalu, se si le deslucésca, si resolvirea lorui se o póta pregatí pentru diet'a cea mai deaprópe.

In fine ne mai luamu cutediare a aterne cu genunchi plecati inca o adou'a rogaminte preaumili-ta aici alaturata, care se indreptá din Sibiiu de ca-tra mai multe notabilitati romane, cu acelasiu scopu lealu, inca inainte de ablegarea nóstra la preanalt'a Vóstra Maiestate, si pe lunga umilit'a rogare, cá Ma-iestatea Ta se binevoiesci acesteia ale. nóstre petitiu-ni, care fiindca atingu interesele cele mai importante, ale natiunalitatelui nóstre, suntu totudeodata si preaur-gente, a le apretiá cu o neamanata si inaltu indura-tóre resolutiune

remanemu cu cea mai omagiala umilitate si pietate

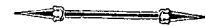
Ai c. r. Apostolice Vóstre Maiestati

Cei mai credintiosi supusi.

(Urméza subscriptiunile reprezentantilorui Cle-rolui, ai intielegintiei si ai industriei.)

Datu in Viena 10 Decembre 1860.

(Trad. din german'a).

Ducumentulu

fundatiunei invalidilorui din pretur'a Orlatului.

Subsemnatii reprezentantii ai celorui donespre-diece comune ale preturei Orlatului in marele-principatu alu Transilvaniei documentamu prin aceasta:

Candu Maiestatea Sa c. r. apostolica preagratio-sulu nostru imperatu si domnu Franciscu Josifu I. in anulu 1859 pentru onórea si bunulu dreptu alu Austriei a trasu sabi'a si sia 'ndreptatu catra po-porele sale vocea, de a lu spriginí in resboiulu eruptu cu credinti'a, devotamentulu si sacrificareá cea pa-strata din vechime, atunci reprezentantii legali ai ce-

- fi capatatu mai antaiu invoirea c. r. dregatorii politice inainte statatóre,
- d) a scóte si incasá daloriile fondului,
 - e) a efectuá capitalisarea dupa § 5,
 - f) a plati la cei indreptatiti sumele de ajutoriu,
 - g) despre totu ce s'a lucratu cu capitaluiu si interesele are a astarne sotéla cuvuntiósa la dregatori'a c. r. politica in totu anulu indata la decursulu anului administratisu.

§. 12. La impartasirea din acestu fondu suntu chiemati militarii c. r. dela sergentu si dela alte siarge acestui aremene injosu, carii tienu de vr'un'a din comunitatile preturei Orlatului numite in § 1 si é devenitu realu invalidi, si totuodata voru avea domiciliulu loru permanentu in pretur'a Orlatului.

Ostasii dezenilu inválidi inentea inemicului suntu a se preferá tuturoru celoru alalti. —

§. 13. Dupa mórtea ajutoritului, dreptulu impartasirii pe mai departe cu ajutoriulu avutu trece la veduv'a lipsita a mortului, daca ei vor fi traitu in casatorie anca sub timpulu servitiului activu alu invalidului si totuodata veduv'a acésta in timpulu reposarii sociului ei va fi traitu cu acesta in viétia conjugala.

Orfanii unui invalidu impartasitu cu ajutoriu, carii suntu anca minoreni, neingrigiti si fara de mama, voru capatá in comuniune ajutorulu acela pene la alu 15-le anu inchisivu, ansa numai atunci déca casatoria, in care s'au nascutu acesti copii ai ajutoritului, se va fi facutu anca sub timpulu servitulu acestuiasi activu.

Copii remasi ai unui ajutoritu suntu si atunci a se privi cá fara mama. candu mam'a loru si-a perdutu dreptulu de a mai capata ajutoriulu otaritu.

§. 14. Dreptulu de presentatiune 'lu va avea totudeuna generalulu celu increditu cu purlărea c. r. comande generale provincila transilvane, dincontra dreptulu impartasirei de ajutóre este alu comuneloru numite in § 1. —

De cate ori este a se pune in lucrare dreptulu acesta, antistii acestoru comune au se s'a'dune la înmediata dredatorie c. r. politica in'ante statatóre si sub prepidiulu pretorului loru a decide intr'o siedintia consultativa dupa multimea voturiloru.

§. 15. Perderea dreptului se impartasire cu ajutoriu din fondulu acesta, afara de casulu mortii, se intempla :

- a) prin rearbitrarea si asiediarea in servitiulu activu In casulu acesta totusi la reintrarea invaliditatii reale se pote innoi ajutorulu,
- b) prin casitigarea unei averi, ori prin impartasire de ajutoru din alte fonduri de invalidi, candu venitul averei ori totalulu ajutorului aceluia va ajunge la indoit'a suma a ajutoriului ce se da din fondulu acesta ori va intrece anca pe acesta. Celalalte venite secundare ale ajutoritului ansa, nu 'lu voru lipsi de dreptulu cá se capete ajutoriu din fondulu acesta,
- c) in tóte casurile acele, in cári perderea beneficului invalidalu se deduce prin vr'o sentintia judecatorésca, prin urmare si in casuri de inchisóre grea.
- d) prin neridicare'a ajutorului asemnatu in restimpu de unu anu intregu, fara de escusatiune lehala si basata,
- e) prin renunciare de buna voia la ajutorulu avutu din fundatiune,
- f) ladeosebi anca si prin recasatorire ; si
- g) la orfani afara de aceasta anca cu ajungerea la etate de 15 ani impliniti, ori déca a antratu sub vreo ingrijire, anca si de mai timpuriu.

§. 16. Comunitate Resinari vá pastrá in archiva ei documentulu facutu despre aceasta fundatiune prin comunitatile preturi Orlatului. Comunitatile numite in § 1 se obléga pe tóte vécurile a tienea determinatiunile aceluia si a-lu subscrie prin reprezentantii loru legali si alu intari prin sigilele loru. —

Cá dovéda la aceste determinatiuni s'a scrisu documentulu de facia in trei esemplarie, s'a scrisu de reprezentantii legali ai celoru douesprediece comune, si s'a intaritu prin sigilele cuviintióse. —

Facutus'au asia in resiedintia oficiala a preturei c. r. a Orlatului in Sabinu in 31. Decembre 1859.

Urmédia subscrierile reprezentantiiloru comuneloru fundatrice. —

Nr. praes. 760/14 1860.

Acéste fundatiune de invalidi se intaresce din parte'a locutientiei transilvane cá autoritate supremo pentru fundatiuni — in intregu cuprinsulu ei.

Sabinu in 20. Marte 1860.

Gouvernatoarele provincialu

L. S. Principele Fridericu Lichtenstein m. p.

loru douespradiece comune romane tienutóre de pretentu de pretur'a Orlatului, si anume: Galisiu, Gurariulu, Cacova, Magu, Orlatu, Popláca, Resinari, Sibieliu, Seculu, Seliste, Filisca si Vale s'a adunatu in 18. Maiu 1859 sub presidiulu prefectului c. r. si consiliariu guvernialu Franciscu de Bogdan yi si a otaritu in unanimitate infintiare'a unei fundatiuni pentru ajutorintia invalidiloru de armatá c. r. austriaca, tienutori de pretur'a Orlatului, precumu si a veduveloru si orfaniloru loru.

Spre indeplinire'a acestei otariri in adunanti'a legiuitiloru representanti ai susnumiteloru douespradiece comunitati tienuta la 20. Maiu 1859 sub presiedinti'a pretorului c. r. Antoniu Stokera s'a determinatu si defiptu unanimu cum urmeaza:

§. 1. Cele douespradiece comune romane tienutóre de pretur'a Orlatului in marele principatu alu Transilvaniei si anume: 1. Galesiu, 2. Gurariulu, 3. Cacova, 4. Magu, 5. Orlatu, 6. Poplaca, 7. Resinari, 8. Sibielu, 9. Seculu, 10. Seliste, 11. Titisca si 12. Vale intemeiéza ánu fondu, care vá purtá nume de „fondulu invalidiiloru de pretur'a Orlatului.“

§. 2. Scopulu acestui fondu este ajutorarea ostasiloru armiei c. r. austriace tienutori de pretur'a Orlatului si deveniti neputintiosi. —

§. 3. Fondulu se vá formá prin capitatulu depusu de catra mentionatele comunitati ale preturei Orlatului in obligatiuni de statu si de desarcinare'a pamentului 5% in valóre nominala de 8000 fl. mon. conv., di: Optu mii florini de moneta conventionala, péu 8400 fl. in valuta austriaca.

§. 4. Capitalulu fondului se va inmultí:

- prin capitalisare a intereselor, care in lips'a individeloru pentru acésta fundatiune, voru spori, si
- prin contribuiri de buna voia, ce se voru fáce prin bifacatori spre scopulu acestei fundatiuni fara de scáimbare'a principieloru aceleasi.

§. 5. Capitalisarea intereseloru sporitóre si a contribuintieloru in bani de buna voia, cum si a platiloru incurse dupa pretensiuni de datorii si a baniloru esitu din realitati daruite, se face prin cumparare de obligatiuni de 5% ate impromutulu de statu.

§. 6. Obligatiunile de statu si cele provinciale de desarcinarea pamentului se voru de nou pe numele „fondului invalidiloru de pretur'a Orlatului“ in calea

legala si se voru invinculá spre scopulu fundatiunei.

§. 7. Fondulu acestui asiedimentu se vá pastrá de catra comunetatea Resinari in nmele a douespradiece comune ale preturei Orlatului si se va administrá sub controlá a doi barbati de incredere ce suntu a se alegie prin antistii tuturoru comuneloru din pretur'a Orlatului pe cate doi ani, cum si sub priveghiérea imediatei autoritati c. r. politice inainte statatóre.

§. 8. Din fondulu acesta se voru intrebuintá spre ajutorulu ostasiloru c. r. neputinsiosi in totu anulu numai interesele lui, si adeca in asia modu, cá se se formedie die ce locuri fundationali cu ajutorintia annuala de cate 24 fl dicemu: douedieci si patru florini, — si cinci locuri cu ajutorintia de cate 36 fr., dicemu: treidieci de sése florini pentru fiacare invalidu, ori veduv'a ori orfanii lui si se se solvédie in rate trimestrale dela casa comunei Resinari.

§. 9. Interesele capitaleloru nóue nascute dupo §. 5. suntu a se intrebuintá spre imbunatatirea locuriloru fundationali de cate 24 fr., pene atunci candu si aceste diece locuri tóte voru fi ridicate la sum'a annuala de 36 fr. Dupoce-a urmatu acésta, acrescamentulu de mai departe este a se 'ntrehuintá in tot de una spre imbunatatirea succesiva a tuturoru locuriloru fundationali cu cate 12 fr.

§. 10. Consiliulu pentru administrare'a fondului asiedimentului se va compune:

- din antistele actualu si din celu d' antaiu coordinatu alu comunei Resinari,
- din cei doi barbati de incredere alesl dupa § 7 prin antistii tutureru comuneloru preturei Orlatului. in fine
- din notariulu actualu alu comunitatii Resinari.

§. 11. Consiliulu administrativu decide dnpa multiime'a voturiloru si in esinti'a are umatórele drepturi si indatorari, adica:

- a pastrá documentele si chartiile de pretiu precumu si banii gata ai fundatiunei intocmai ca si banii, documentele si chartiile de pretiu tienutóre de averea comunalá,
- a scóte si a incasa interesále averei fundationale,
- a duce in deplinire esarendarea realitatiloru ofarite pe sam'a fondului, dupa ce va

Fondulu Gazetei Transilvaniei.

O. R! Tóta anima romana simte, ca a sositu timpulu unde ori si care romanu adevratu sési deschidia pung'a in folosulu progresului nationalu si sési oferéie denariulu spre inavutirea aceluia.

Noi dein partene vediendu, ca in folosulu creárei unui fondu de subsidie pentru scump'a nóstra Gazet'a Transilvaniei, concurgu din tóte partile romani si romane si 'si depunu denariulu séu pe altariulu natiunei, neamu determinatu si noi a concurge cu o sumulitia câte de 10 fr. v. a. = 20 fr. v. a. rogandu pe Onorata Redactiune ai adauge la cei adunati pana acuma.

Abrudu in 6. Noembrie 1860.

Sabina Tobias veduva si

Amalia de Bosiota.

Dintr'o scrisóre dela junimea studiósá in Berlinu totu in caus'a fondului Gazetei:

...Ne interesamu fórté multu de totu ce se petrece pe la D.-vóstra. Asia cu mare placere si bucuria vediuramu intreprinderea cea frumósá a Romaniloru din Austria pentru intemeierea unui fondu alu Gazetei Transilvaniei, alu organului acestu vechiu alu publicitatei Romane din Austria. Bucuri'a nóstra inse nu remane numai passiva, ei ea se documenta si printr'unu mieu sucursu spre acelasi scopu, spre care alérge ceilalti frati ai nostri din tóte partile cu o caldura demna de o natiune ce incepe a se cunósce pe sine si demnitatea s'a — ca ce fora publicitate astadi orce natiune e mórtá. —

Resultatulu sucursului nostru de si nu e mare, pentru ca nici numerulu nostru e mare — Vi se impartasiesce prin rendurile aceste, roganduve ale trece intre celelalte coleptiuni, cá se véda natiunea, ca de si departati de ai nostri aici in nordulu Germaniei, animile nóstre totu asia de ferbinte batu pentru totu ce este adevratu nationalu, precum este intreprinderea acésta. Speramu ca si fratii nostri de pe la alte universitati nu voru remané in dereptulu celoru lalti frati ai loru. —

Numele contribuentiloru :	galbini
Dr. Petru Campeanu	1
Fratii M. G. Sturza	3
G. Petranu	1
D. Filiceanu	1
P. Buderceanu	1
A. Zachariu	1
G. Ventura	1
G. Antonescu	1
C. Botezatu si C. Economu	1

preste totu 10
T. Petreanu.

Cu sum'a publicata in Nr. 47—8 alu Foiel 1232 + 20 + 12 + 20 face 1284 fr. m. a. 10 galbini si o oblig. de 100 fr.

Pentru Patria.

Patrióra pentru tene,
Pentru tene voiu se moru,
De catu viiu in mani straine
Se te lasu, alu mieu odoru!
Maiculiti'a mi' amentitu
Inca micu candu me 'nfasia,
Candu cu unu viersu nemagulitu :
„Fiule,“ asia mi dicea :
Te nascui intru dorere
Si pre braciele mamesci,
Te nutrescu, spre mangaiere,
Ca patri'a seti scutesci!
Si a patriei amóre
Cu spiritulu de Romanu,
Cá focu nestinsu la parole
Seti arda 'n peptu de tieranu!
Se nuti uiti nece odata
C'alu Teu Tata a fostu Romanu,
Care patriasi amata
Si 'aperat'o de paganu. —
De Tatarulu, de paganulu
Ce'n trufi'a vana a sea
A supune pre Romanulu
N'a potutu, neci va putea.
Cá de si fú 'nvinsu Romanulu
Pre 'n astutia de barbaru
Totu nu cese cá paganulu
Selu arunce 'n jugu amaru ;
Ci cu un'anemetate
Pentru patria s'a datu,
Pentru nume, libertate
Si natiune 'si s'a luptatu ;
Pentru tene patrióra
Voiu fi gat'a ami versá
Sangele in ori ce óra,
Chiaru si mortii a me dá!
Éra voi de vreti Romane
Cá natiunea se sporésca
Ve plantati florile sane,
Cá la tempusi se 'nflorésca!

Viena.

J. P. t.